

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw administracji publicznej do ustalenia wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części – zawartego w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o *urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych* (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141).

Ze względu na objętość i zakres tego aktu (ok. 104.000 nazw) oraz wymogi proceduralne powstała konieczność przystąpienia do szeroko zakrojonych prac nad ww. wykazem. W tym celu gminy były zobowiązane do dokonania rzetelnej analizy urzędowego nazewnictwa oraz określeń rodzajów wszystkich miejscowości położonych na terenach wiejskich i miejskich. Analiza urzędowego nazewnictwa – polegała na zbadaniu następujących rejestrów: *Wykazu urzędowych nazw miejscowości w Polsce*, wprowadzonego w życie zarządzeniem Nr 15 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 10 lipca 1980 r. w *sprawie ustalenia wykazu miejscowości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej* (Dz. Urz. MAGTiOŚ Nr 4, poz. 9) wraz ze zmianami dokonanymi po 1980 r. zawartymi w rozporządzeniach (zarządzeniach) ministra właściwego do spraw administracji publicznej ogłoszonych w Dziennikach Ustaw i Monitorach Polskich, oraz otrzymanego z GUS rejestru TERYT, pod kątem poprawności nazw wszystkich miejscowości. Od 2004 r. do końca 2011 r. trwała weryfikacja urzędowego nazewnictwa miejscowości na terenie Polski.

Pojawienie się ewentualnych rozbieżności w brzmieniu i pisowni nazw oraz określeń rodzajów miejscowości stanowiło podstawę do wystąpienia rad gmin do ministra właściwego do spraw administracji publicznej z wnioskami dotyczącymi ustalenia, zmiany lub zniesienia urzędowych nazw i zmian określeń rodzajów miejscowości. Wnioski przygotowane na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 166, poz. 1612, z późn. zm.) były przekazywane za pośrednictwem wojewodów do ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Wnioski te, zgodnie z procedurą, zostały rozpatrzone i zaopiniowane przez Komisję Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych. Pozytywnie rozpatrzona zmiana została ujęta w stosownych rozporządzeniach ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż w 2004 r. szacowano, że liczba wszystkich miejscowości z terenu całego kraju wynosi ok. 110 tysięcy. Opracowany wykaz urzędowych nazw miejscowości i ich części (dalej - wykaz) zawiera ok. 104 tysięcy nazw – różnica ta spowodowana jest licznymi wnioskami o zniesienie nazw miejscowości.

Podstawą wyjściową do opracowania niniejszego wykazu był *Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce* wprowadzony w życie zarządzeniem Nr 15 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 10 lipca 1980 r. w *sprawie ustalenia wykazu miejscowości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej* (Dz. Urz. MAGTiOŚ Nr 4, poz. 9), oraz zmiany formalne dokonane po 1980 r., opublikowane w Dziennikach Ustaw i Monitorach Polskich.

W celach porównawczych sięgano do źródeł o charakterze historycznym: „Skorowidza Miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej”, opracowanego na podstawie Pierwszego Spisu Ludności z 1921 r., „Spisu miejscowości PRL”, wydanego przez Wydawnictwo Komunikacji i Łączności w 1967 r.

Wykaz zawiera nazwy miast, wsi, osad, kolonii, przysiółków oraz nazwy części wsi i miast, również z uwzględnieniem ostatnich zmian wchodzących w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. na mocy rozporządzenia: Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 27 grudnia

2011 r. w sprawie ustalenia, zmiany i zniesienia urzędowych nazw niektórych miejscowości oraz ustalenia nazw niektórych obiektów fizjograficznych (Dz.U. Nr 291, poz. 1711), a także rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz zmiany siedzib władz niektórych gmin (Dz. U. Nr 158, poz. 937).

Wszystkie nazwy w wykazie zostały ułożone według kolejności alfabetycznej. W przypadku nazw jednobrzmiących o pierwszeństwie decydowała alfabetyczna kolejność województwa, a następnie odpowiednio - kolejność powiatu, gminy. W sytuacji występowania jednakowych nazw miejscowości na terenie jednej gminy, nazwy ułożone są według kolejności alfabetycznej rodzaju miejscowości. Jeżeli są to części wsi o kolejności decydowała nazwa miejscowości, do której została przyporządkowana miejscowość. Analogiczna sytuacja dotyczy kolonii oraz przysiółków.

Obok każdej nazwy miejscowości podane jest określenie rodzajowe miejscowości. Dla każdej nazwy miejscowości i części miejscowości podano przynależność do gminy, powiatu i województwa, podano również siedmiocyfrowy identyfikator miejscowości z krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego „TERYT”. Dla wszystkich miejscowości podana jest nazwa w mianowniku oraz zakończenie dopełniacza. W przypadku nazw miast i wsi podawany jest przymiotnik.

Końcówki dopełniaczy oraz formy przymiotnikowe zostały opracowane przez ekspertów z dziedziny językoznawstwa; przy opracowaniu kierowano się poniżej przedstawionymi zasadami:

I. DOPEŁNIACZE

Formy dopełniaczy były weryfikowane w oparciu o *Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce*, wprowadzony w życie zarządzeniem Nr 15 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 10 lipca 1980r. w *sprawie ustalenia wykazu miejscowości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej* (Dz. Urz. MAGTiOŚ Nr 4, poz. 9), *Monitory Polskie* z lat 1946-1952, tzw. UN-y, słowniki ortograficzne i poprawnościowe, a w razie konieczności także w terenie (telefony lub maile do gmin – dla sprawdzenia, jakie formy używa się lokalnie). W wykazie podaje się zakończenia dopełniaczy, nie końcówkę fleksyjną dopełniacza, by ułatwić użytkownikom stosowanie właściwych form.

Postaci dopełniaczy zostały poprawione w tych przypadkach, w których zmianie uległa norma – pod wpływem uzusu, np. dla n. m. Tychy podaje się dopełniacz Tychów – ta forma stała się panującą wobec do niedawna stosowanej wariantywnej odmiany Tychy – Tychów obok Tych; dla n. m. Turek podaje się dopełniacz Turku wobec do niedawna używanej formy Turka. Proponowane postaci dopełniaczy są rzeczywiście używane również przez lokalną społeczność.

1. Dopełniacze od nazw jednoczłonowych:

- a) Jeśli **pełna forma** nazwy w dopełniaczu jest dwu- lub kilkusylabowa, wówczas po łączniku (bez spacji) podaje się końcówkę fleksyjną wzbogaconą o poprzedzającą spółgłoskę lub grupę spółgłosek, np. *Biała* – *Białej* (temat fleksyjny to *biał-*, końcówka fleksyjna *-ej*), zatem zapis formy dopełniacza w wykazie: ***-tej***;

inne przykłady:

Wólka – *Wólki*: ***-ki***,

Spaliska – *Spalisk*: ***-lisk***,

Zawada – *Zawady*: ***-dy***,

Nieszkowice – Nieszkowic: -wic,
Szlacheckie – Szlacheckiego: -kiego,
Regulice – Regulic: -lic,
Gać – Gaci: -ci,
Las – Lasu: -su,
Gaj – Gaju: -ju.

b) Jeśli w formie dopełniacza odnotowuje się oboczność (jakościową lub ilościową) w temacie, wówczas ta oboczność jest wyraźnie zaznaczana, np.

Ujków – Ujkowa: -kowa,
Ostrów – Ostrowa: -rowa,
Skowronek – Skowronka: -nka,
Dwór – Dworu: Dworu, ale Nowodwór: -woru.

c) Jeśli nazwa w dopełniaczu przyjmuje postać jednosylabową, wówczas podaje się pełną formę nazwy, np.

Słoje – Słoi: Słoi,
Sochy – Soch: Soch,
Piece – Piec: Piec.

d) Jeśli w formie dopełniacza występuje spółgłoska podwojona, jest to zaznaczone, np.

Kamienna – Kamiennej: -nnej.

2. Dopełniacze od nazw zestawionych (bez łącznika):

Zasady ogólne podobne jak w przypadku nazw prostych, a schemat zapisu form dopełniacza od nazw zestawionych przedstawia się następująco:

-zakończenie 1. członu (spacja) -zakończenie 2. członu, np.

Sojczyn Borowy: -na -wego,
Sorocza Nóżka: -czej -ki,
Soroczy Mostek: -czego -tku,
Sosnowe Bagno: -wego -na,
Stare Kiełcze: -rych Kiełcz.

3. Dopełniacze od nazw zestawionych (z łącznikiem):

-zakończenie 1. członu zgodnie z zasadami ogólnymi (bez spacji) + – (łącznik) + pełna forma dopełniacza 2. członu, np.

Stawiereje-Michałowięta: -rej-Michałowięta,
Stokowo-Bućki: -wa-Bućków,
Stypułki-Koziołki: -tek-Koziołek,
Sulewo-Kownaty: -wa-Kownat,
Sulin-Strumiłowo: -na-Strumiłowa,
Szczyty-Dzięciółowo: -tów-Dzięciółowa,

Szlasy-Lipno: Szlas-Lipna.

II. PRZYMIOTNIKI

Formy przymiotników odmiejscowych wykazują dużą wariantywność. Przy nazwie urzędowej powinna jednak znaleźć się jedna postać przymiotnika. Przymiotniki podawano zgodnie z poniżej przytoczonymi zasadami. W przypadku wątpliwości, którą postać wybrać sprawdzano:

Monitor Polski

Wielki słownik ortograficzny PWN wyd. II Warszawa 2006,

Słownik nazw miejscowości i mieszkańców, oprac. Aleksandra Kubiak-Sokół, wyd. PWN Warszawa 2007.

Jeśli były wątpliwości, którą formę przymiotnika wybierać (krótszą czy dłuższą), sprawdzano frekwencję nazwisk na -ski w „Słowniku nazwisk współcześnie w Polsce używanych” K. Rymuta, wybierając postać liczniej poświadczoną w nazwiskach.

1. Przymiotniki od nazw jednoczłonowych - zasady ogólne:

a) Przymiotniki odmiejscowe na -ski, od nazw dwusylabowych na ogół tworzone za pomocą rozbudowanego sufiksu -owski, np.

*Czachy: czachowski a. czaski - wybierano formę **czachowski**,*

*Guty: gutowski a. gucki - wybierano formę **gutowski**,*

*Grochy: grochowski a. groski - wybierano formę **grochowski**,*

*Cedry: cedrowski a. cedrski - wybierano formę **cedrowski**,*

*Cieszce: cieszewski a. cieski - wybieramy formę **cieszewski**,*

*Łozy: łozowski a. łoski - wybierano formę **łozowski**,*

*Undy: undowski a. undzki - wybierano formę **undowski**.*

b) Przymiotniki zakończone na -ski od nazw wielosylabowych na ogół tworzone za pomocą prostego sufiksu -ski, np.

*Cimochy: **cimoski**,*

*Muzyły: **muzylski**,*

*Dołęgi: dołęgowski a. dołęski - wybierano formę **dołęski**,*

*Chodory: chodorowski a. chodorski – wybierano formę **chodorski**.*

c) Jeśli sufiks -ski dodany jest do tematu zakończonego na określoną spółgłoskę, wówczas powstała grupa spółgłoskowa ulegała uproszczeniu, np.

*Biecz: **biecki**,*

*Rybnik: **rybnicki**,*

*Tychy: **tyski**.*

d) Przymiotniki od nazw zakończonych na -ki tworzone za pomocą sufiksu -(e)cki, np.

*Dudki: **dudecki** nie: dudkowski,*

Kołaki: **kołacki** nie: *kołakowski*,
 Panki: **panecki**,
 Bujaki: **bujacki**,
 Buraki: **buracki**,
 Marki: **marecki**,
 Witki: **witecki**,
 Biki: **bicki**,
 Daleki: **dalecki**,
 Chodźki: **chodziecki**.

e) Ustalenia szczegółowe:

I. Nazwa zakończona na:	Przymiotnik	Przykłady:
-bla/-ble/-dla/-dle	-belski	Wróble: <i>wróbelski</i>
-dry	-derski	Olendry: <i>Olenderski</i>
-enie	-eński	Grabienie: <i>grabieński</i>
-icha	-iski	Borucicha: <i>boruciski</i>
-iska	-iski	Chlewiska: <i>chlewiski</i> Stawiska: <i>stawiski</i>
-iste	-istecki	Jemieliste: <i>jemielistecki</i>
-iszcze	-iski	Gliniszcze: <i>gliniski</i>
-iszki	-ski	Grygieliszki: <i>grygieliski</i>
-izna/-yzna	-izniański	Rutkowszczyzna: <i>rutkowszczyźniański</i>
-ła/-ło/-le, -ła/-ło/-łe	-elski	Koźle: <i>kozielski</i> Nakło: <i>nakielski</i>
-na/-no/-ne/-ny	-eński	Pienięzna: <i>pieniężeński</i> Rudna: <i>rudzieński</i> Pienięžno: <i>pieniężeński</i> Pienięzne: <i>pieniężeński</i> Duchny: <i>ducheński</i> Kamienna: <i>kamienieński</i>

	czasami –nieński czasami –iński/-yński rzadko: -ański	Krosno: <i>krośnieński</i> Chełmno: <i>chełmiński</i> Opoczno: <i>opoczyński</i> Pajęczno: <i>pajęczański</i>
-nia	-niański	Rudnia: <i>rudniański</i>
-nin	-niński	Marynin: <i>maryniński</i> , nie: <i>maryński</i>
-sie (n. odimienna)	-ewski	Gosie: <i>gosiewski</i> Basie: <i>basiewski</i>
-sie (n. odapelatywna)	-ski	Osie: <i>oski</i> Łosie: <i>łoski</i>
-sk, -sko, -skie	-ski	Gdańsk: <i>gdański</i> Busko: <i>buski</i> Danowskie: <i>danowski</i>
-sse	-owski	Osse: <i>ossowski</i> Bosse: <i>bossowski</i>
-śle	-sielski	Chruśle: <i>chrusielski</i> Cieśle: <i>ciesielski</i>
-tcza	-czański/-ecki	Chotcza: <i>chotczański//chotecki</i>
-wia	-ański	Dawia: <i>dawiański</i>

II. Nazwa	Przymiotnik
Wola	wolski
Wólka	wólczański
Wieś	wiejski
Góra	górski
Górka	górecki

Las	leski
Łazy	łazowski

2. Przymiotniki od nazw zestawionych (bez łącznika) tworzy się w zależności od typu zestawienia:

a) Typ: rzeczownik + przymiotnik -> przymiotnik tworzy się wyłącznie od 1. członu, np.

Gliczarów Dolny: gliczarowski,
Ostrów Szlachecki: ostrowski,
Ujków Nowy: ujkowski,
Biczycze Dolne: biczycki.

b) Typ: przymiotnik + rzeczownik -> człon 1. + interfixs „o” + przymiotnik od członu 2., np.

Czarna Góra: czarnogórski,
Nowa Wieś: nowowiejski,
Sepolski Dwór: sepolskodworski,

Wyjątek: Jeśli 1. człon brzmi: *Mały, Duży* pomija się go w momencie tworzenia przymiotnika, zatem przymiotnik od nazwy *Duży Potok* to *potocki*.

c) Typ: rzeczownik w mianowniku + rzeczownik w dopełniaczu -> przymiotnik tworzy się tylko od 1. członu, np.

Poręba Żegoty: porębski,
Łubin Rudolty: łubiński,

d) tylko od 2. członu - jeśli człon pierwszy to na przykład: *Kolonia, Dąbrowa, Rumunki*, zaś człon drugi jest odmiejscowy, np.

<i>Kolonia Sejny:</i>	<i>sejneński,</i>
<i>Kolonia Lipsk:</i>	<i>lipski,</i>
<i>Kolonia Przerośl:</i>	<i>przeroski,</i>
<i>Rumunki Likięckie:</i>	<i>likięcki.</i>
<i>Kolonia Bystrzyca:</i>	<i>bystrzycki,</i>
<i>Kolonia Bystrzycka:</i>	<i>bystrzycki nie: koloński (mimo że w UN: koloński),</i>
<i>Kolonia Domaszewnica:</i>	<i>domaszewnicki,</i>
<i>Kolonia Domaszewska:</i>	<i>domaszewski (mimo że UN: koloński),</i>
<i>Kolonia Emska:</i>	<i>emski (tak też UN),</i>
<i>Kolonia Kietczewice Dolne:</i>	<i>kietczewicki,</i>
<i>Kolonia Łaziska:</i>	<i>łaziski,</i>
<i>Kolonia Nieszawa:</i>	<i>nieszawski,</i>
<i>Kolonia Partyzantów:</i>	<i>partyzancki,</i>
<i>Kolonia Potok Wielki:</i>	<i>potocki,</i>
<i>Kolonia Siedliska:</i>	<i>siedliski,</i>

<i>Kolonia Siedliszczki:</i>	<i>siedliszecki,</i>
<i>Kolonia Sitno:</i>	<i>sicieński,</i>
<i>Kolonia Wolańska:</i>	<i>wolański nie: koloński,</i>
<i>Kolonia Wrzelów:</i>	<i>wrzelowski,</i>
<i>Kolonia Zamek:</i>	<i>zamecki,</i>

ale:

Majdan Skrzyniecki: majdański,
Wola Justowska: wolski,
Wólka Abramowska: wólczański.

3. Przymiotniki od nazw zestawionych (z łącznikiem) tworzymy:

a) najczęściej od obu członów (z łącznikiem), np.

Bielsko-Biała: bielsko-biański,
Rutki-Jatki: rutecko-jatecki,
Rydzewo-Świątki: rydzewsko-świętecki,
Siennica-Pietrasze: siennicko-pietraski.

b) tylko od 1. członu - jeśli człon 2. to *Kolonia, Osada, Folwark, Parcele, Osiedle, Leśniczówka, Buda, Młyn, Zdrój, Wola, Majdan* itp., np.

Niegardów-Kolonia: niegardowski,
Uniejów-Parcele: uniejowski.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 ze zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonywania konsultacji lub uzgodnienia.

W celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 ze zm.) projekt rozporządzenia został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce „Rządowy proces legislacyjny” oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia w bezpośredni sposób dotyczy władz gmin, na terenie których położone są miejscowości, a także podmiotów i instytucji opracowujących wykazy urzędowych nazw miejscowości, opracowania naukowe, przewodniki turystyczne i mapy topograficzne.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

Działając na podstawie art. 4 ust. 3 pod pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. z 2003 r., Nr 166, poz. 1612 z późn. zm.) Komisja Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych uchwałą Nr 20/6/XII/2011 z dnia 6 grudnia 2011 r. pozytywnie zaopiniowała projekt wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części.

Niniejszy projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z wymogami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Projekt został przekazany celem zaopiniowania do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do wojewodów celem przekazania organom jednostek samorządu terytorialnego stopnia gminnego z podległego obszaru właściwości miejscowej informacji o umieszczeniu na Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz Rządowego Centrum Legislacji projektu przedmiotowego rozporządzenia.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego projektu nie będzie miało wpływu na dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Sytuacja i rozwój regionalny.

Omawiane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.